

יחי המלך

קונטרס שבועי בענייני גאולה ומשיח

משיחות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א מליובאוויטש

גליון תתכה

ערב שבת קודש - חול המועד פסח ה'תש"ע

יוצא לאור על-ידי

תלמידי ה'קבוצה', 'חיילי בית דוד' - בית משיח 770

במסגרת אגודת חסידי חב"ד באה"ק תחת נשיאות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

שישים שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א וק"ח שנה להולדתו

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

מוקדש

לכ"ק אדמו"ר שליט"א

מלך המשיח

מהרה יגלה אכ"ר

לעילוי נשמת

הרה"ח הרה"ת ר' יחזקאל הלוי

בן הרה"ח ר' חיים בנימין הלוי ע"ה

בראד

נפטר ביום א' דחג הפסח, ט"ו ניסן ה'תשס"ה

ת. נ. צ. ב. ה.

ולזכות

זוגתו מרת טייבעל תח"י בראד

לאורך ימים ושנים טובות עד ביאת

גואל צדק, ומתוך בריאות הנכונה

נדפס ע"י בני משפחתם שיחיו

נדפס לעילוי נשמת ר' אורי אהרן יואל ב"ר יוסף אר"י לייב ז"ל חוב' פאולין רות ב"ר יצחק ע"ה
ולע"ה ר' יוסף אר"י לייב ב"ר משה באר חוב' סרת חשא ב"ר נטע אורי ע"ה ולע"ה ר' מאיר ב"ר צבי ע"ה שנאל
ו'הקיצו ורגנו שוכני עפר" והם בתוכם, ולזכות כל משפחותיהם שיחיו — לשפע ברכות עד בלי די

ב"ה

3 דבר מלכות

איך יבוא משיח לעולם שכזה? / משיחת אחרון של פסח ה'תשכ"ב

7 זמן הגאולה

יש אלו שדורשים משיח וישנם המקדמים... / הזמן הנוכחי באור הגאולה

12 המעשה הוא העיקר

הילד מברך את ברכת "אשר גאלנו" והקב"ה צריך להביא לו את משיחו / הוראות למעשה בפועל

14 ניצוצות של משיח

ללמוד מחזקי' כיצד לבטוח בביאת המשיח בבטחון גמור / קטעים קצרים בענייני גאולה

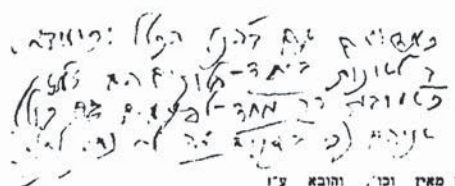
15 כתב יד קודש

כלל בלשון אמירת מאמר דא"ח / צילום ממענה כ"ק אד"ש מה"ם לשאלת המניחים

כלל בלשון אמירת מאמר דא"ח

לפנינו צילום (מוקטן) ממענה כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א לשאלת המניחים במאמר ד"ה החודש הזה, שאמר בש"פ שמיני, פ' החודש ה'תשמ"ו

(המאמר נדפס בהתוועדויות תשמ"ז ח"ב ע' 799 ואילך)

יד. כמאמר ד"ה החודש הזה נתבארה מעלה ענין בריאה יש מאין וכו'. והוא ע"ז אנה"ק ס"כ שרק עצומה ית' בכחו ויכלתו לברוא יש מאין ואפס המוחלט. והלשון שנאמר ח"י שעצומה ית' אין לו סיבה ועילה שקדמה לו ח"ו ולכן הוא ידו בכחו ויכלתו לברוא יש מאין כו'. והנה באנה"ק לפנינו הלשון הוא 'ואינו עלול מאיזה עילה שקדמה לו ח"ו'. ולא כו' לשון 'סיבה' אלא לפני ה'ש הנברא, 'כלי שום עילה וסיבה אחרת קודמת ליש'. אמנם בשיחת שמה"ת חרס"ט (הנחת אדמו"ר הרי"צ נ"ע) הלשון הוא ג"כ 'וכמ"ש אש"ב שהוא לבדו מפני שהוא כלי עילה וסיבה שקדמה לו ח"ו הוא לבדו בכחו ויכלתו וגם בהכנת הענין לכאורה דורש ביאור. מדוע לא הביא באנה"ק שם שלמעלה אין לו 'סיבה שקדמה לו ח"ו'. כמו שביש הנברא מבאר שלא רק שאין לו עילה אלא גם לא 'יבה אחרת'. ולכאורה זה (שאין לו סיבה) הוא חידוש גדול יותר. כמבואר בכ"מ א"ה דעילה ועלול הוא מקרוב וסיבה ומסובב הוא מרחוק וכו'.

פענוח הכתי"ק:

כמדומה גם בהנ"ל הכלל: כשמובאים ב' לשונות ביחד – חלוקים הם זמ"ז. כשמובא רק אחד – לפעמים גם כולל שניהם (כי במקום זה לא נחית לחלק).

סניף ארה"ב: 383 Kingston Ave. #38, Brooklyn, NY 11213 • טל': 347-675-5771

סניף ארץ הקודש: ת.ד. 2025 כפר חב"ד, 60840 • טל': 03) 960-0667 • פקס: 03) 960-7219

דואר אלקטרוני: chinuch@neto.net.il • אינטרנט: www.moshiach.net/blind

ללמוד מחזקי' כיצד לבטוח בביאת המשיח בבטחון גמור

כשם שחזקי', ששמו הוא חוזק י-ה, לא התפעל ולא התחשב בכל מחנה אשור שביניהם נמצאו גם... רבנים, ואכן אצלם הי' הרוב כפי שהגמ' מספרת בסנהדרין, אלא חזקי' שמע מה שישע' הנביא אמר לו, שישע' נדמה להם כמשה – עד"ז צריך כאו"א לבטוח בביאת המשיח בבטחון גמור בלי שום פקפוק,

ובאופן ד"אחכה לו בכל יום" שמחר ממש יבוא משיח – גם כשמצד "חשבונות" של שכל [וטבע] אינו רואה שום מקור לזה, ובטחון זה עצמו ימהר ויחיש את ביאתו, בקרוב ממש. (משיחת אחרון של פסח ה'תשכ"ה - בלתי מוגה)

כשיאמרו בפשיטות ובל' שום פקפוק – זה יתקבל!

ישנם הטוענים שלא כל מוחא סביל דא לקבל ענין הנ"ל – שלכאו"א מאיר הארת המשיח, ואדרבה, ע"י שמיעת ענין כזה יתבלבלו וכו'.

אמנם באמת אינו כן, כי כבר נשתנה המצב, וכבר בא הזמן שגם ה"חוצה" יכול לקבל ענין זה, ורק צריכים להסיר הפחדים אצל אלו שצריכים להביא ענין זה לה"חוצה", וכשיאמרו את הענין בפשיטות (בלי שום פקפוק) – ע"י שיחזקו האמונה שלהם עצמם – יתקבלו הדברים אצל השומעים, ויפעלו פעולתם.

(משיחת אחרון של פסח ה'תשל"ב - מוגה. נדפס בלקו"ש ח"ז ע' 273-275)

כאשר הוא יחפוץ בכך באמת – הוא יפעל זאת!

כאשר הוא יחפוץ בכך באמת, ויתכוון לזה בפשטות ללא שום פשט'לאך אלא פשוט בגשמיות: שיבוא משיח – יהודי, נשמה בגוף, כפי שהרמב"ם אומר שמישיח יהיה יהודי הוגה בתורה ויכוף כל ישראל לילך בה ולחזק בדקה כו', הנה אף שהענין לא הגיע עדיין למוחין ומדות וכל שכן למחשבה דיבור ומעשה, אלא ברצון בלבד, בכל זאת "רצון יראיו יעשה" – הוא יפעל זאת!

באם כל בני ישראל יתדברו ביניהם ויצעקו שהם רוצים שמישיח יבוא, אזי הוא יבוא מיד, "כהרף עין", ללא הבט על כך שזה בלילה ושאר הענינים המובאים בגמ', אלא כפסק הרמב"ם ש"ישראל עושים תשובה ומיד הן נגאלין", וכמבואר בספרים שמישיח כבר ישנו, רק שצריך להאיר אצלו המקיף דח"י, ותיכף כשיאיר תהי' הגאולה השלימה במהרה בימינו.

(משיחת אחרון של פסח ה'תשט"ז - בלתי מוגה)

איך יבוא משיח לעולם שכזה?

ישנם התמהים ושואלים: כאשר רואים שמשנה לשנה ה"מיצר" דעולם מתדרדר, וככל שעובר הזמן גובר יותר היפך השלום בעולם, היפך הצדק והיושר, איך יימצא לפתע עולם כזה בתכלית הזיכרון - הרי זה ענין שאינו מובן לגמרי בשכל? ● על-כך מספרים לנו "עוד היום בנוב לעמוד גו'" - זהו ענין שכבר הי' לעולמים ● כשם שהי' גם בימי חזקי' ש"ויצא מלאך ה' ויך במחנה אשור", כך גם בנוגע לזמננו זה, הזמן ד"ויצא חוטר מגזע יש"י", שע"ז שאנו נעשה את עבודתינו בחינוך על טהרת הקודש, אזי כל הענינים ייעשו לכדם מלמעלה ● תרגום חפשי משיחת אחרון של פסח ה'תשכ"ב - בלתי מוגה

תרגום חפשי ללשון הקודש - בעריכת מערכת "יחי המלך"

למשיח⁴), תובן ע"פ מאמר חז"ל² "ביקש הקב"ה לעשות חזקיהו משיח וסנחריב גוג ומגוג"⁵.

דלכאורה קשה: תקנת אמירת ההפטרה נוסדה בזמן הגזירה שלא יקראו בתורה, כמסופר בגמרא⁶, והרי זה הי' זמן רב לאחרי שכבר ראו שחזקי' אינו משיח, ואם-כן היו צריכים להתחיל את ההפטרה מהפסוק "ויצא

(4 לפי שמאיר בו הארת גילוי המשיח ("היום יום" כב ניסן. וראה לקו"ש ח"ד ע' 1298).

(5 ראה סה"ש תשמ"ח ח"ב ע' 385 הע' 14.

(6 כ"ה בהנחה. וראה מגילה כא, א (במשנה) וכו', סע"א ואילך ועוד - ע"ד הפטרה; תויו"ט פ"ג ה"ד - ע"ד התקנה. וראה לקו"ש חכ"א ע' 45 ובהנסמן שם. אנציקלופדיא תלמודית ע' הפטרה ס"א.

א. הפטרת יום אחרון של פסח מתחילה בפסוק¹ "עוד היום בנוב לעמוד".

בהפטרה זו מדובר על מלחמת סנחריב שעמד בתוקף כ"כ גדול, עד שהי' בטוח - שאם יספיק להגיע לירושלים כש"עוד היום בנוב" הוא יכבוש אותה, ואעפ"כ נחל מפלה בפני חזקי', כמסופר בארוכה בדברי חז"ל².

שייכותו של סיפור זה לענין משיח המדובר בהמשך ההפטרה - "ויצא חוטר מגזע יש"י וגו"³ (שזה הטעם העיקרי לאמירת הפטרה זו באחש"פ, כי אחש"פ שייך

(1 ישע"י, י. לב.

(2 סנהדרין צה, א.

(3 ישע"י יא, א ואילך.

חומר מגזע ישי", ומה נוגע לספר לנו באחש"פ את כל הסיפור של סנחריב עם חזקי, החל מ"עוד היום בנוב לעמוד"?⁷

אלא מוכרחים לומר שסיפור זה הוא הוראה בעבודתנו בנוגע להכנה לביאת המשיח⁸, וכדלקמן.

ב. ישנם השואלים, כיצד אפשר להאמין עכשיו בביאת המשיח באמונה המתאימה ("די ריכטיקע אמונה")?

דהנה, ענין האמונה אין הכוונה לאמונה סתם בדרך מקיף, אלא אמונה החודרת בכל עניניו, עד שגם הנפש הבהמית עם הגוף וחלקו בעולם חדורים באמונה בביאת המשיח. שהרי הגאולה העתידה היא בדוגמת גאולת מצרים, וכפי שאז ה' הענין ד"ואחרי כן יצאו ברכוש גדול"⁹, כך גם עכשיו, שגם ה"רכוש גדול", היינו חלקו בעולם, צריך להיות חזור ("דורכגענומען") באמונה בביאת המשיח.

ענין זה, ככל הענינים דפנימיות התורה, מובא גם בנגלה דתורה¹⁰: בדין חיוב מזוזה ישנו חילוק בין ארץ ישראל לחוץ-לארץ, שהשוכר בית בארץ ישראל חייב במזוזה מיד, משא"כ השוכר בית בחו"ל חייב במזוזה רק לאחר שלושים יום, כיון שהבית הוא בית עראי ולא קבע (הגם שבנוגע לכמה ענינים כגון מיסים וכו' מטיילים אותם עליו מיד כי דעתו להשתקע¹¹, אעפ"כ בנוגע למזוזה הוא

(7) והטעם לפי שבביל פסח היתה מפלתו של סנחריב (פרש"י מגילה לא, א. שו"ע אדה"ז או"ח סי' ת"צ סי"ג) – תמוה לכאורה, דהרי מפלת סנחריב היתה בביל א' דחג הפסח ולא באחש"פ.

(8) ראה לקו"ש ח"ז ע' 274. ובהתוועדויות תשד"מ ח"ג ע' 1508 סי"ז ואילך.

(9) לך טו, יד. וראה לקו"ש חכ"א ע' 10 ואילך. ועוד. (10) טושו"ע יו"ד סרפ"ו סכ"ב (וראה בנ"כ). וראה התוועדויות תשמ"ה ח"ה ע' 3046.

(11) ראה (בנוגע לצדקה) רמב"ם הל' מתנות עניים פ"ט הי"ב: ודע כו'. וראה שו"ע שם סרנ"ו ס"ה

פטור),

הטעם לזה – מצד האמונה בביאת המשיח שצריכה לחדור ("דורכגעמען") בכל עניניו עד לחלקו בעולם – ביתו (שלכן בחו"ל הוא "בית עראי"), שזה יביא את קיום היעוד "והדריך בנעלים"¹², שהגילוי דגאולה העתידה יורגש עד לנעלים.

ג. דהנה, בגאולה העתידה העולם יזדכך ("אויסגעאיידעלט") כל כך עד ש"לא ירעו ולא ישחיתו בכל הר קדשי"¹³, ואפי' בעלי חיים יקויים "וגר זאב עם כבש גו' וארי' כבקר יאכל תבן"¹⁴, וכמבואר בחסידות¹⁵ שאין זה כפירוש הרמב"ם¹⁶ האומר שפסוקים אלו מדברים בדרך משל ומליצה, אלא יעודים אלו יקוימו פשוט בגשמיות, שאפילו ארי' דורס וטורף שכל חיותו כעת היא מזה שהוא טורף בשר, אזי לעתיד-לבוא העולם כל כך יזדכך עד שחיותו של הארי' לא תהי' מטרף, אלא "כבקר יאכל תבן"; כל זה הוא הזיכוך שיהי' בעלי החיים, ומובן במכל-שכן הזיכוך שיהי' במין המדבר.

ישנם התמהים ושואלים על כך:

כאשר רואים שמשנה לשנה ה"מיצר" דעולם מתדרדר, וככל שעובר הזמן גובר יותר היפך השלום בעולם, היפך הצדק והיושר, עד שישנם כאלו בעלי "מרה-שחורה" הפוחדים ש...¹⁷

וכאן אומרים שלפתע יבוא משיח, נשמה בגוף, גוף שיוכלו למששו בידיים בשריות ויוכלו לראות אותו ולשמוע את דבריו, ויאמר

(וברמ"א). נ"כ בטושו"ע שם.

(12) מההפטרה דאחש"פ – ישע"י יא, טו. וראה סה"מ מלוקט ח"ד ע' רלג סי"א. וראה שם בהע' 54.

(13) ישע"י שם, ט.

(14) שם ו-ז.

(15) ראה בהנסמן בסה"מ מלוקט ח"ב ע' מה הע' 6.

(16) הל' מלכים רפ"ב.

(17) בהנחה נראה שחסר כמה תיבות.

משיח צדקנו, כמ"ש "וריה אפך כתפוחים", שפסוק זה מובא⁷ יחד עם הפסוק⁸ "והריחו בירת ה'" בנוגע למשיח שיהי' "מורח ודאין"⁹.

הילד מבקש ומשיח בא בפועל ממש!

ב. ואם-כן יוצא מכך, שעיי"ז שילד מבקש מהקב"ה שיביא את משיח צדקנו והגאולה העתידה, ומבקש זאת בשמחה גדולה, שהרי מקשרים זאת עם סעודתו של משיח – עיי"ז הוא פועל שמשיח יבוא בפועל ממש, בפשטות ממש.

והרי ילד אינו יודע משום "קונצים", וכאשר אומרים לו שנדפס הלקו"ת (כמענה הידוע דהצ"צ לבנו אדמו"ר המהר"ש¹⁰) – הוא אינו יודע איזה ספר זה בכלל, כיון שהוא "תינוק בן יומו", ובמילא איננו מבין את כל הענינים הכי נעלים; הדבר היחידי שהוא כן מבין זה – שצריכים גאולה כפשוטה, בפשטות ממש, למטה מעשרה טפחים!

וכפי ש"זינקוה דבש מסלע ושמן מחלמיש צור" (שהביא אח"כ ל"הם הכירוהו תחלה") ה' אוכל גשמי לגופים גשמיים, עד כדי כך שהספרי אומר¹¹ את המקום המדויק באה"ק שהי' בו ע"ד הענין ד"זינקוה דבש מסלע גו'" (שהי' במצרים), ז.א. שזה בא בפועל ובגשמיות.

וכיון שהילד מבקש זאת בתמימות – מקויים ה"ודיגלו עלי אהבה"¹², ואפילו אם הוא איננו אומר זאת במדויק, אזי גם אז "ודילוגו עלי אהבה"¹³.

וזה פועל שתבוא הגאולה העתידה, גאולה הקשורה עם ענין האהבה, "כי נער ישראל ואוהבהו", כפי שהי' ב"ימי צאתך מארץ מצרים".

(משיחת אחרון של פסח ה'תש"מ - בלתי מוגה)

(6) שה"ש ז, ט. (7) ראה לקו"ש ח"ו ע' 80 הע' 70. וראה ב"יחי המלך" תתא ע' 12. ועוד. (8) ישע"י יא, ג. (9) סנהדרין צג, ב. (10) ראה לקו"ש ח"ו ע' 80 הע' 70. וראה ב"יחי המלך" תתא ע' 12. ועוד. (11) עה"פ האזינו לב, יג. (12) שה"ש ב, ד. (13) ראה שהש"ד פ"ב, ד.

המדור "זמן הגאולה" מוקדש לזכות הרה"ת אורי אהרן יואל בן מינדל וזוג' בת'יה רות בת שרה שיחיו וילדיהם: שטערנא שרה ושמואל שיחיו ולזכות דוד יעקב בן מינדל שי, מיכאל נחמיה בן חוה אסתר וזוג' רחל יפה בת מינדל שיחיו ולזכות שושנה חסיה בת מינדל שתחי' ולזכות הרה"ת אפרים יונה בן פאולין רות וזוג' רייזל פרומה בת חי' רחל שיחיו ולזכות הרה"ת יוסף יצחק בן רייזל פרומה שי' ולזכות חי' רחל בת שפרנצא שתחי' ולזכות צבי בן חי' רחל שי'

הילד מברך את ברכת "אשר גאלנו" והקב"ה צריך להביא לו את משיח!

תרגום חפשי ללשון הקודש - בעריכת מערכת "יחי המלך"

א. הרי "לא אחד בלבד עמד עלינו כללותינו אלא שבכל דור ודור עומדים עלינו כללותנו והקדוש ברוך הוא מצילנו מידם"¹ – אזי כשם שגאולת פורים וגאולת מצרים באו ע"י התינוקות – עד"ז פועלים התינוקות, ה"קול גדיא", בכל דור ודור.

ובפרט בזמן ד"מועדים לשמחה", ובפרט בסעודתו של משיח – שכאשר האבא (אבינו שבשמים) מבחין שבנו שמח, זה פועל גם אצלו שמחה.

אמת אמנם שגם כאשר הבן בוכה אביו נותן לו, אבל זה לא דומה למתי שהילד בשמחה, שאזי גם האב בשמחה, ובמילא הוא נותן לילד את כל המצטרך לו באופן גדול עצום ורב, "מידו המלאה הפתוחה הקדושה והרחבה", וכמ"ש בסידור הבעש"ט – "הגדושה" עם גימ"ל, וכפי שרואים זאת במוחש, "מעשה רב" – איך שהורים משתדלים בנוגע לילדיהם.

וכפי שהמגיד כותב בתחלת ספריו² שהאבא משתדל, ומשפיל עצמו לקטנות של בנו בכדי שבנו יהי בשמחה.

ומזה מובן שכאשר הבן אומר שהוא לכתחלה שמח – נותן לו אביו שבשמים את כל אשר יחפוץ. ובפרט שהילד גם מברך ברכה – שאז בטוח יותר שיקבלו את בקשותיו.

וכידוע הסיפור על אחד מצדיקי פולין כאשר הוא הי' ילד, שפעם הוא רצה תפוח ולא רצו לתת לו – אזי הוא עשה ברכה על התפוח והיו מוכרחים לתת לו אותו בכדי שיאכל³.

וכיון שמספרים לנו סיפור שאירע עם צדיק כאשר הוא הי' עדיין "בוצין בוצין"⁴ – מובן, שיש לזה שייכות לכאור"א.

ולכן כיום, כאשר ילד מברך את ברכת הנסים בהגדה, שברכה זו היא בלשון חיוב – שלא זו בלבד ש"גאלנו וגאל את אבותינו ממצרים" בעבר, אלא מוסיפים "כן ה' אלקינו ואלקי אבותינו יגיענו למועדים ולרגלים אחרים הבאים לקראתנו לשלום"⁵, ואח"כ מסיימים בברכה – הרי זה מכריח, כביכול, את הקב"ה שיביא את ה"תפוח" לילד, ש"תפוח" קשור עם

(1) הגדה של פסח.

(2) לקו"ת ואו"ת.

(3) ראה "יחי המלך" תתג ע' 10 (לקו"ש ח"כ ע' 384).

(4) ראה ברכות מח, רע"א.

(5) ברכת "אשר גאלנו" בהגש"פ. מפסחים קטז, ב.

ד. על-כך מספרים לנו "עוד היום בנוב לעמוד גו"⁶ – זהו ענין שכבר הי' לעולמים²⁴:

הי' זמן שבו סנחריב מלך אשור עמד בתוקף עצום ("א געוואלדיקן תוקף"), הוא אסף מסביבו את כל הממלכות, ומזה הי' לו את התוקף, מצד צבא הארץ שהי' לצידו, וכמו"כ הי' לו את התוקף ד"צבא השמים", כמסופר בדברי חז"ל²⁵ מה שהאצטגונינים אמרו לו שאם ילחם עם ירושלים באותו היום (ש"בנוב לעמוד") הוא בודאי ינצח מצד התוקף ד"צבא השמים", הכוכבים והמזלות, ובפרט לפי המבואר בדרוש 'תער השכירה' להצ"צ²⁵, בענין השרש של סנחריב למעלה, שזוהי הקליפה שכנגד ארץ.

והתוקף שלו הי' גדול כ"כ, עד שכאשר ראה את ירושלים אזי "ינופף ידו הר בת-ציון"¹, הוא חשב שביכולתו לכבוש את ירושלים בנקל והתחרט ע"כ שקיבץ לשם כך כ"כ הרבה חילות²⁶. ועד כדי-כך גדל תוקפו שאפילו שבנא ראש הסנהדרין חשב שצריך להשלים עם סנחריב²⁷.

לאחרי כל-זה, ללא הבט על תוקף הקליפה, הוא נפל בפני חזקי', ולא באופן שחזקי' הוצרך לחום איתו, אלא כמסופר בגמרא²⁸ שחזקי' רצה לשכב על מטתו ושיניחו לו מכל הענינים, הוא כלל לא לחם כנגד סנחריב.

במה עסק חזקי' בהתמסרות? אומרת

(24) וראה בהתוועדויות תש"נ ח"ג ע' 70: "שכיון שאמירת ההפטרה ושמיעתה – היא ע"פ הוראת התורה בודאי שפועלת פעולתה למהר ולהביא ולזרז בפועל ממש כל היעודים שבהפטרה בנוגע לגאולה האמיתית והשלימה".

(25) באוה"ת נ"ך ח"ב ע' תשסז ואילך. ראה לקו"ש חכ"א ע' 40 ואילך ובהנסמן שם.

(26) פרש"י עה"פ.

(27) ראה סנהדרין כו, א.

(28) ראה פתיחתא דאיכ"ר ל. איכ"ר פ"ד, טו. מדרש

תהלים עט, א. וראה זח"א קצח, ב, א.

שכבר הגיע הזמן שצריך להיות בו צדק ויושר, הגיע הזמן "לתקן עולם במלכות ש-די"¹⁸, והוא יקיים זאת בפועל, שכל העולם יעריך ויוקיר אותו ויצייט להוראותיו; אמנם משך זמן קצר הוא יצטרך לנהל מלחמה, אך זהו זמן קצר בלבד, ואם יזכו הוא יעשה זאת ממש מהר, אבל לאחר-מכן יקויים הפסוק "אז אהפוך אל עמים שפה ברורה לקרוא כולם בשם הוי' ולעבדו שכס אחד"¹⁹, שזה יהי' בתחילת התגלותו (לאחר המלחמה), ואחר-כך הוא יזכר עוד את העולם עד ש"גר זאב עם כבש גו"²⁰.

כידוע²⁰ שפס"ד הרמב"ם²¹ "אין בין העולם הזה לימות המשיח אלא שעבוד מלכות בלבד"²² הוא רק בתחילת התגלותו, אבל אח"כ תהי' דרגא נעלית יותר עד שיגיעו לדרגת עוה"ב ש"אין בו לא אכילה ולא שתי' כו"²³, ואפי' אז אין הכוונה שיהי' עולם אחר, אלא יהי' זה אותו העולם, עולם גשמי שנתפס בחוש המישוש ובכל הגדרים הגשמיים, וגם משיח עצמו יהי' בגוף גשמי דוקא כנ"ל, ואעפ"כ העולם הגשמי יהי' בתכלית הזיכוך והעילוי.

הרי ממה-נפשך: אם היו אומרים שהעולם יחבר (קודם ביאת משיח) ויהי' אח"כ עולם חדש, הרי שאין קושיא וסתירה כלל מכך שרואים איך העולם מתדרדר משנה לשנה והרע גובר כל הזמן, משום שאז יהי' עולם אחר; אבל כאשר אומרים שהעולם יהי' אותו עולם כמו עכשיו, עולם כזה שמתדרדר כל הזמן ולפתע יימצא בתכלית הזיכוך – הרי זה ענין שאינו מובן לגמרי בשכל?

(18) ל' תפלת וע"כ נקוה. וראה הנסמן בלקו"ש חכ"ט ע' 532.

(19) צפני' ג, ט.

(20) ראה לקו"ש חכ"ז ע' 197 ואילך ובהערות שם.

(21) הל' מלכים פ"ב ה"א.

(22) ברכות לז, ב. ושי"ן.

(23) שם יז, א.

הגמ'²⁹ שבדקו מדן ועד באר שבע ולא מצאו עם הארץ, בדקו מגבת ועד אנטיפרס ולא מצאו תינוק ותינוקת איש ואשה שלא היו בקיאים בהלכות טומאה וטהרה, ועי"ז "ויצא מלאך ה' ויק במחנה אשור גו"³⁰, וכמסופר במרז"ל³¹ שזה לא ה' באופן של ניסים בפרסום ורעש, אלא שמחנה סנחריב שמעו את שירת המלאכים ועי"ז נתבטלו לגמרי.

ה. זוהי גם הוראה כיצד צריך להיות הסדר בזמן ד"ויצא חוטר מגזע ישי גו":

ללא הבט על תוקף הרע שמתגבר מיום ליום – עבודתינו היא לא להלחם איתו, גם לא צריכים להרעיש ("סטורעמען") ולכתוב בעיתונים, אלא העבודה שלנו היא לחנך את ילדי ישראל על טהרת הקודש, ועי"ז לכבוש את כל העולם.

וללא הבט ע"כ שלעת-עתה אנו מתי

ובאי"ר שם – שחזקי בטח בה' לגמרי, עד שאמר "אני אין בי כח לא להרוג ולא לרדוף [אפילו] לא לומר שירה אלא אני ישן על מטתי ואתה עושה".

(29) סנהדרין צד, ב.

(30) מ"ב יט, לה.

(31) סנהדרין צה, ב.

המדור מוקדש

לזכות ר' יעקב מיכאל הלוי בן עלקא וזוג' מרת אסתר בת בלומה גוטה שיחיו וילדיהם: מיכל, נחמה, יוסף יצחק הלוי, חנה ומנחם מענדל הלוי שיחיו

גינזבורג

ולזכות זקניהם: מרת עלקה תח"י בת רייזל ומרת בלומה גוטה תח"י בת נחה לברכה והצלחה בכל המצטרך בגשמיות וברוחניות, ולקבל פני משיח צדקנו תיכף ומיד ממש

המדור "ניצוצות של משיח" מוקדש

לעילוי נשמת הרה"ג הרה"ח ר' חיים משה יהודה בהר"ר ירמיהו הכהן ולא"ה ע"ה בלוי מו"ל כת"י הראשונים, רב בית כנסת ומנהיג רוחני במשך יובל שנים, וזיכה אלפים במצוות תפילין ומזוזה נפטר ג' אייר ה'תשס"ג, לסדר "אמור אל הכהנים" ולע"נ זוגתו הרבנית חנה ח"י הנה בת ר' מאיר שמריהו ורחל - נפטרה י"ג כסלו ה'תשמ"ג יה"ר שתיכף ומיד יקיים היעוד "הקיצו ורננו שוכני עפר" והם בתוכם, בגאולה האמיתית והשלימה

אלא, שצריך לגלות בעצמו ענין זה.

ויש להוסיף בפירוש ד"אזרח הארץ" – כמבואר בדרושי חסידות²⁷ ש"אזרח הארץ" הוא כמו (משכיל ל) איתן האזרחי²⁸, ש"איתן", מלשון חוזק ותוקף, מורה על תוקף ההתקשרות של יהודי עם הקב"ה ("רצון פשוט בלי שום טעם ושכל מושג") שמצד עצם הנשמה, "וזהו האזרחי, מלשון אזרח הארץ, שיש בכל אחד ואחד בחי' זו מאז מעולם", אלא, שבזמן הזה יכולה בחי' זו להיות בהעלם, משא"כ לעתיד לבוא תהי' בחי' זו בהתגלות בכאו"א מישראל, כמרומז גם ש"אזרח" הוא מלשון עתיד ("מה שאני עתיד להזריח"²⁹).

ומובן, שהפעולה לעורר את הזולת בענין זה (כמו בכל שאר עניני תומ"צ) צריכה להיות בדרכי נועם ובדרכי שלום, וביחד עם זה, בתוקף המתאים, עד שיפעל אצל הזולת שיתגלה אצלו שגם הוא בעצמו סובר כן, ואז יתוסף חיות ו"סטורעם" גם אצל המעורר והמסייע – "יותר ממה שבעל הבית עושה עם העני, העני עושה עם בעה"ב"³⁰.

ה. ויש להוסיף ולהבהיר, שבענין זה ישנם כאלו החוששים לעורר את הזולת, להתערב בחייו הפרטיים ובהנהגתו הפרטית כו'.

בשלמא, טוען הוא, כשמדובר אודות קיום מ"ע או לאפרושי מאיסורא במצות ל"ת – אין לו ברירה, הוא מוכרח לגשת אל הזולת ולומר לו: "הקשב! התורה צייתה עלי להתערב בעניניך הפרטיים" – כמ"ש "הוכח תוכיח את עמיתך"³¹, "ואהבת לרעך כמוך"³², הן ע"י אהבה והן ע"י תוכחה (ובלשון חז"ל³³ – "ימין מקרבת", ואח"כ "שמאל דוחה"³⁴ ולא עוד אלא, שהדחי' גופא היא רק בשמאל, יד כהה);

אבל בנדו"ד – הרי זה ענין ש"לא ראו אבותינו..." הוא מעולם לא שמע מאביו, ובודאי לא מזקנו, שאביו או זקנו, היו הולכים ברחוב, או עומדים בביהכ"נ בעיצומו של יום, וצועקים "עד מתי", "היתכן שמשיח צדקנו עדיין לא בא"?!

(כ"ק אדמו"ר שליט"א חייך, ואמר:): ומנין יודע אני שיטענו כך? כי גם אני לא שמעתי זאת מאביו... ובודאי לא מזקני... ואף ממני עצמי לא שמעתי זאת לפני בואי לארה"ב (איני יודע הטעם לזה, אבל כך היא המציאות), והעיקר – שבפועל ה"ז ענין שמביא תוצאות טובות, למרות שישנם כאלו שהנהגה זו היא לא לרוחם...

ובכלל – היכן יש אדם שמרוצים ממנו, הרי זהו טבע בני אדם שאין דעותיהם שוות, והוא איננו מרוצה מהנהגתו של פלוני של אלמוני, של אביו של זקנו, המשפיע, הרב וכיו"ב... ובכל אופן – כל זה כדאי כשמביטים על הילדים הקטנים ורואים כיצד הם צועקים "דאָלאַי גלות", ועאכו"כ כשישנם גם יהודים לאחרי בר-מצוה שגם הם צועקים ולא דוקא ברוסית – "דאָלאַי גלות" – אלא באידיש, בלשון הקודש, ובאיזה נוסח שיהי' – ובלבד שמתכווין לענין אחד.

(משיחת יום ו' דחג הפסח, י"ט ניסן ה'תשמ"ח - בלתי מוגה)

(27) לקו"ת ר"פ ראה. ובכ"מ.

(31) קדושים יט, יז.

(28) תהלים פט, א – מהשיעורים דימי חוה"מ פסח.

(32) שם, יח.

(29) ראה גם לקו"ת דרושי שמע"צ פח, ד. ובכ"מ.

(33) סוטה מז, א. וש"נ. הל' ת"ת לאדה"ז פ"ד הי"ז.

(30) ויק"ר פל"ד, ח. רות רבה פ"ה, ט. ועוד.

(34) ראה לקו"ש ח"ז ע' 73 ואילך. ועוד.

מצב ירוד כזה!?

וההסברה בזה – שהיא הנותנת: מכיון שבבית ראשון היתה התגברות אור הקדושה וגילוי אלקות, היתה גם התגברות הלעו"ז כנגד אמונת אלקות, בענין של ע"ז¹⁷.

ועד כדי כך, שמצינו בגמרא¹⁸ שרב אשי שאל את מנשה בן חזקי' (שנראה אליו בחלום) "מאחר דחכמיתו כולי האי מאי טעמא קא פלחיתו לע"ז?" והשיב לו – מענה אמיתי שהובא ב"תורת-אמת" – "אי הות התם הות נקיטנא בשיפולי גלימא ורהטת אבתראי" ("היית מגבה שפת חלוקך מבין רגלך כדי שתהא קל לרוץ לשם, מפני יצר ע"ז שהי' שולט¹⁹)!...

ועד"ז מובן גם בנדוד"ד – שמכיון שבזמן האחרון, סיום הגלות, נוגע ביותר שיצעוק "עד מתי", ויבקשו על הגאולה, לכן, יש התנגדות יתירה על ענין זה.

ד. ועל זה בא המענה, הלימוד וההוראה, מסיום הקריאה – "וכי יגור אתכם גר ועשה פסח לה' כחוקת הפסח וכמשפטו כן יעשה חוקה אחת יהי' לכם ולגר ולאזרח הארץ":

כשיהודי טוען שבנוגע ליציאה מגלות (מצרים) מרגיש את עצמו כמו "גר" שלא הי' בשעבוד מצרים, מכיון שטוב לו בגלות – אומרים לו: כשם שגם אצל ה"גר" ישנו הענין דיצי"מ, "חוקה אחת יהי' לכם ולגר", מכיון שמצד עצם מציאותו שייך הוא לישראל, אלא, שענין זה הוא בהעלם, ויש צורך (בפעולת הגיור כדי) שיבוא בגילוי – כן הוא גם אצל יהודי שטוען שטוב לו בגלות (כמו "גר" שלא הי' בשעבוד מצרים), שרגש זה אינו אלא בגלוי ובחיצוניות, אבל, מצד עצם מציאותו רוצה לצאת מהגלות ולהיות "בן חורין",

– כפי שכאור"א מישאל אומר (או חושב), "אני מאמין . . בביאת המשיח . . אחכה לו בכל יום שיבוא", ואומר בתפלת העמידה²⁰ "את צמח דוד עבדך מהרה תצמיח", "ותחזינה עינינו בשובך לציון"²¹ –

אלא מאי – רצון אמיתי זה הוא בהעלם, וצריכים לפעול שיתגלה רצונו האמיתי, כולל גם עי"ז ש"מרעישים" אודות הצעקה "עד מתי", והצורך לבקש ולדרוש על הגאולה.

ועד"ז כשיהודי טוען שמכיון שנמצא ב"מלכות של חסד", מרגיש את עצמו כ"אזרח הארץ" – אומרים לו "חוקה אחת יהי' לכם ולגר ולאזרח הארץ":

גם בתור "אזרח הארץ", אזרח אמריקני, שמתנהג ע"פ חוקי המדינה מכיון ש"דינא דמלכותא דינא"²² – עליך לגלות את הרצון האמיתי לצאת מהגלות ולבוא לארצנו הקדושה וירושלים עיר הקודש, כי, לאמיתו של דבר הנך יליד ציון וירושלים, כלשון הכתוב²³ "זה יולד שם", "איש ואיש יולד בה", היינו, שכאור"א מישאל הוא מ"הנולדים בציון", שנקראת "ירושלים" ע"ש יראה וע"ש שלם²⁴ [וענין זה מתבטא גם בעבודת – שלמות²⁵ היראה²⁶],

17) ראה לקו"ת ואתחנן ד, ד.

22) גיטין י"ד, ב. ויש"נ.

23) תהלים פז, ה-ו – מהשיעורים דימי חוה"מ פסח.

18) סנהדרין קב, רע"ב.

24) ראה תוד"ה הר – תענית טז, א (מב"ר פנ"ו, יו"ד).

19) פרש"י שם.

25) ראה לקו"ת פ' ראה כט, א. דרושי ר"ה ס, ב. שה"ש ו, ג. ובכ"מ.

20) בעמדו לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה, שצריך להזהר ולדייק בכל תיבה ותיבה, ופשיטא, שיאמרנה באמת!

26) ואם אין זה ניכר עליו, בהנהגתו ופעולותיו – ה"ז רק מפני ש"יצרו הוא שתקפו" (רמב"ם הל' גירושין ספ"ב).

21) ואין כוונתו שהגאולה תהי' לבניו ונכדיו, ואילו בנוגע אליו – מוטב שיניחוהו לנפשו, אלא, "מהרה תצמיח", ובאופן ש"תחזינה עינינו"!

יש אלו הדורשים משיח וישנם המקררים...

א. כשנמצאים בחג הפסח, "זמן חרותנו", ואומרים ליהודי, שמכיון שהזמן עצמו "מכריז" שצ"ל מצב של חירות, וחירות אמיתית היא (לא כמו הגאולה דפורים, ש"אכתי עבדי דאחשורוש אנן"¹, אלא כמו החירות דפסח, ששלימותה) בגאולה האמיתית והשלימה (גאולה שאין אחרי' גלות), לכן, עליו להרעיש ולצעוק על אריכות הגלות, "עד מתי", ולבקש ולדרוש שהגאולה תהי' תיכף ומיד ממש² – יתכן שמישהו יטען: טוב לי בגלות! בחסדי ה' הנני נמצא ב"מלכות של חסד" ויכולני ללמוד תורה ולקיים מצוות מתוך מנוחה, וא"כ, מה יש לי להרעיש ולצעוק – טוען הוא – על היציאה מהגלות!...

כלומר, יתכן שמישהו יטען שמרגיש את עצמו כמו אותו "גר" שאבותיו לא היו בשעבוד מצרים, כאמור, שהי' להם טוב במצרים, ובמילא, מה לו – טוען הוא – ולעניני הפסח, חירות וגאולה ממצרים, כשטוב לו גם במצרים!

וממשיך לטעון שהוא "אזרח הארץ", כפשוטו, אזרח אמריקני... וכשאומרים לו שהגיע הזמן לשכוח מהגלות, לארוז את חפציו כו', ולהתכונן לעלות ע"ג "ענני שמיא" ולטוס לארץ ישראל – נאנח לשמע "בשורה" זו.... שכן, למה לו להטלטל ממקומו ("טלטולי גברא"³) כשטוב לו כאן, בהיותו "אזרח הארץ", שמניחים לו לחיות כיהודי, ועוד עוזרים ומסייעים בזה!

ב. ובפרטיות יותר:

דאגתו אינה על עזיבת "סיר הבשר", שהרי בודאי יודע שהרוחניות היא העיקר, אלא דאגתו על עזיבת מקומו היא – בנוגע לענינים רוחניים:

מעמדו ומצבו עתה – שעוסק בלימוד התורה, כולל גם הפצת התורה, עד להפצת המעיינות חוצה, וביכלתו להראות – "מראה באצבעו ואומר זה" – ענין זה פעל בלימוד התורה, ענין זה עשה בעבודת התפלה, ענין זה עשה בנוגע לקיום המצוות בהידור, כדבעי למהוי וכו'.

וממשיך לטעון שמעולם לא היתה תקופה כה טובה ברוחניות – כשנמצאים במלכות של חסד, ללא שום התנגדות על עניני יהדות, ולא עוד אלא שהמלכות מסייעת לו בכמה פרטים, ובסבר פנים יפות, ובמילא, לא חסר לו דבר (לא רק בצרכיו הגשמיים, אלא גם ובעיקר) בצרכיו הרוחניים.

1) מגילה יד, א.

ריש ע' 83) – ש"הוא יכוננה עליון", ובבית המקדש

השלישי, שבו נקריב קרבן פסח.

2) לא רק "לשנה הבאה בני חורין", "לשנה הבאה

3) ראה כתובות כח, א. וש"נ.

בירושלים", כי אם, תיכף ומיד ממש, ובדרך ממילא נהי'

"לשנה הבאה בני חורין", "בירושלים" (ראה סה"ש תש"ה

ולכן, טוען הוא, לשם מה צריך לצאת מהגלות:

לכל לראש – היציאה מהגלות תגרום לו בלבול זמן: יהי עליו לארוז חבילות, ואח"כ לפרקן ולטוס ממקומו – אמנם "עם ענני שמיא"⁴, אבל גם זו טירחא – לעלות על העננים ולרדת, ועוד בבלולים... וא"כ למה לו לעזוב את מקומו?!

ועוד ועיקר: כשיבוא משיח צדקנו יבואו כל בני" אל ארץ נושבת [הוא אמנם אינו יודע אם משיח יבוא כ"עני ורוכב על חמור"⁵, מכיון ש"לא זכו", או שיבוא "עם ענני שמיא" באופן ד"זכו"⁶, אבל בכל אופן – בודאי יבואו אל ארץ נושבת], ואם כן, הרי יצטרך לעסוק בעבודת האדמה, ושוב יתבלבל מעבודת ה'!

ואע"פ שהמלאכה תהי' נעשית ע"י אחרים⁷ – יצטרך הוא ללכת ולמצוא גוי, ומפעם לפעם לרוץ ולבדוק האם הגוי עושה עבודתו כדבעי, וכמו"כ האם נותן די תבן למקנה או שמחסיר כו'.

ואילו עתה, בזמן הגלות – אין לו שדות אין לו מקנה בקר, ופרנסתו מצוי' ממילא; יש לו, ת"ל, ממון רב בלעה"ר, שהולך ותופח בהיתר עיסקא וכיו"ב, ואינו דואג כלל כיון שמובטח לו, שהבנק יפרע לו את ממונו, מפני ערבות הממשלה ושאר האופנים בהם ביטח את כספו, ובמילא, יכול ללמוד תורה ולקיים מצוות בהידור מתוך מנוחה.

ובפרט שיכול להשתמש גם בחידושים שנתחדשו בתקופה האחרונה, ולדוגמא:

מלפנים הי' קשה להשיג תפילין מהודרות, והי' צורך בטירחא גדולה כדי להשיג בהמה שיש בה כל ההידורים, עור של שליל⁸, ואילו עתה, הרי גם אם אין הדבר נמצא בעירו, אין בזה קושי – יש לו טלפון והוא מטלפן אל מעבר לים ומתעניין היכן יש בהמה שיש לה שליל הדרוש, ואם הוא עדיין שלם, שהרי רצונו בתפילין מהודרים בתכלית ההידור (ובמיוחד שזה עתה, בקריאת חוה"מ פסח קראו בתורה על התפילין⁹).

וכן בנוגע למצות הצדקה – המצב טוב עד כדי כך ש... ברצונו לתת צדקה ואיננו מוצא עני,

[מכה שלא כתובה בתורה" – שכן, מפורש בתורה "כי לא יחדל אביון מקרב הארץ"¹⁰, ורק על לעתיד לבוא דרשו חז"ל את הפסוק "אפס כי לא יהי' בך אביון"¹¹, והלואי יתוספו "מכות" כעין זו עוד ועוד....

ולהעיר, שקיימת מציאות כזו ע"פ תורה – כיון שישנו דין בשו"ע, גבי מתנות לאביונים, אודות שכונה או עיר שאין בה עניים, ומכיון שאינו יכול לתת המעות לאביון ביום הפורים עצמו, צריך לתתם לגבאי צדקה, ככל פרטי הדין בשו"ע¹²],

ואעפ"כ ביכלתו לדבר בטלפון ולחפש בכל העולם עד שימצא עני, וכשימצא – ימסור לו ע"י הטלפון יפוי-כוח וכו', באופן שהכסף יגיע לידו בשעת מעשה, ועכ"פ – ברגע

(4) דניאל ז, ג.
 (5) זכרי' ט, ט.
 (6) סנהדרין צח, א.
 (7) ברכות לה, ב.
 (8) ראה הגהות מיימוניות הל' תפילין פ"ג הט"ו. שו"ע
 אדה"ז או"ח סל"ב סנ"ו.
 (9) בא יג, ט. שם, טז.
 (10) פ' ראה טו, יא.
 (11) שם, ד ובספרי ופרש"י.
 (12) או"ח סו"ס תרצד, ובנ"כ.

כמימרא.

ומכיון שכן – ממשיך לטעון – מה "מרעישים" (מתוך "שטורעם" ו"ליארעם") אודות הגאולה?!

אומרים אתם ש"כלו כל הקיצין" – לו יהי כן, אין התנגדות, אבל מה הרעש?!... וכפתגם הידוע – עברו כך וכך שנים... ובמשך כל הזמן למד תורה וקיים מצוות כו' וא"כ מה הרעש?!...

בשלמא כשיבוא הקב"ה ויכריח אותו לצאת מן הגלות – דמכיון ש"ואתם תלוקטו לאחד אחד"¹³, בודאי לא ישאר בגלות, והקב"ה יתפסנו בכובעו או בכנף בגדו ("פאר דעם קאָלניק און פאַר דעם קאָלנער") ויוציא גם אותו מן הגלות – לא תהי' לו ברירה; אבל עד אז – לשם מה עליו לבקש זאת מצד עצמו?!... עכ"פ אל תדחקו את הקץ!...

דוקא בזמן האחרון באים ושופכים מים קרים...

ג. לדאבוננו, אין זה רק חשש שמישהו יכול לטעון כן – הלואי לא הי' קורה כפי שכבר קרה בפועל.

וביותר יפלא – שדוקא בזמן האחרון, שהולכים ומרעישים אודות הצורך לצעוק "עד מתי", לבקש ולדרוש על הגאולה – באים כאלו ששופכים מים קרים על נפש¹⁴ שמעוררת ומרעישה שצריכים להשתדל להביא את משיח צדקנו בהקדם הכי אפשרי (וכל המקדים ה"ז משובח), וכתוצאה מזה נעשה אצל כו"כ חלישות (לא רק בצעקה ודרישה "עד מתי", אלא גם) בעצם האמונה בביאת משיח צדקנו.

ההסבר היחידי למצב זה – שהיא הנותנת: מכיון שבזמן האחרון דוקא, בסיום הגלות, נוגע ביותר שיצעקו "עד מתי", שיבקשו וידרשו על הגאולה, לכן, יש על זה התנגדות יתירה מצד הלעו"ז.

וכידוע שלא כל העתים שווים, אלא לכל זמן וזמן יש עניין בלתי-רצוי מיוחד שבו צריך להיות עיקר המלחמה כו' בזמן זה.

ויש להביא דוגמא לדבר מענינא דיומא (אף שאין זה בשבחן של ישראל) – מ"ש בהפטרה דיום שני דפסח אודות הפסח שנעשה בזמנו של יאשיהו:

"ויצו המלך את כל העם לאמר עשו פסח לה' אלקיכם. . . כי לא נעשה כפסח הזה מימי השופטים. . . וכל ימי מלכי ישראל ומלכי יהודה כי אם בשמונה עשרה שנה למלך יאשיהו נעשה הפסח הזה לה' בירושלים"¹⁵ – לאחר שביער כל עניני עבודה זרה שהיו בארץ יהודה ובירושלים ובהיכל ה', ועד שהוצרכו באזהרה מיוחדת ש"לא יעלו כהני הבמות אל מזבח ה' בירושלים"¹⁶.

ולכאורה אינו מובן: בזמן בית ראשון, שהי' בו הארון, אורים ותומים וכו' וכו' – איך יתכן

(13) ישע"י כז, יב. וראה פרש"י נצבים ל, ג.
 (14) היפך המצב ד"מים קרים על נפש עייפה" (משלי כה, כה), רעבה וצמאה – "לא רעב ללחם ולא צמא למים כי אם לשמוע את דבר ה'" (עמוס ח, יא), כמ"ש ביעודי הגאולה.
 (15) מ"ב כג, כא-כג.
 (16) שם, ט.